

روبر مول

قلعه مالویل

مترجم:

محمد قاضی

فصل اول

فهرست مطالب

۱	فصل اول
۲۱	فصل دوم
۴۱	فصل سوم
۶۳	فصل چهارم
۹۳	فصل پنجم
۱۲۵	فصل ششم
۱۴۹	فصل هفتم
۱۸۵	فصل هشتم
۲۲۱	فصل نهم
۲۴۵	فصل دهم
۲۸۳	فصل یازدهم
۳۰۷	فصل دوازدهم
۳۳۵	فصل سیزدهم
۳۷۱	فصل چهاردهم
۴۰۹	فصل پانزدهم
۴۴۳	فصل شانزدهم
۴۸۱	فصل هفدهم
۵۱۳	فصل هجدهم

فصل اول

برای مقدماتی استادی داشتیم که عاشق قطعه «مادلن» در کتاب
بود. من به راهنمایی او، آن اثر مشهور را با تحسین و اعجاب تمام
حاله کرده‌ام، اما امروز وقتی پس از مدت‌ها دوباره به آن مراجعه می‌کنم،
آن نوشته شیرین به نظرم بسیار خشک و تصنیعی می‌آید. آری، خوب
ستم که چه‌بسا طعم یک خوارکی با یک نغمهٔ موسیقی، خاطرهٔ لحظه‌ای
گذشته را به طرزی بسیار زنده به ذهن شما بازمی‌گرداند، ولی این فقط
بولی چند ثانیه است: جرقهٔ کوتاهی می‌زند، باز پرده می‌افتد و زمان حال
العزیز همچنان رودرروست. وای اگر بازیافتن تمامی گذشته در یک تکه
شیرینی وارفته در جوشانده‌ای حقیقت می‌داشت، چقدر لذت‌بخش بود!
از آن جهت به فکر «مادلن» پرورست افتاده‌ام که روز گذشته در ته
کشی میزی، یک بسته توتون خاکی رنگ بسیار بسیار کهنه که گویا متعلق
به عمویم بوده است، پیدا کردم و آن را به کولن^۲ دادم. او خوش حال از اینکه
پس از مدت‌ها زهر محبوب خود را پیدا کرده است، پیش را از آن پر می‌کند

Marcel Proust (1871-1922). نویسنده فرانسوی و مؤلف رمان معروف در جستجوی زمان گم شده که یادی است از خاطرات گذشته نویسنده و تحلیلی از احساسات خود او و ساکرانت. ماجراهای این رمان تقریباً از اینجا آغاز می‌شود که روزی راوی داستان، در حین خیردن یک قطعه شیرینی به نام «مادلن» که آن را در جوشاندهای فرمومی برده و به دهان سی گذاشته است، به یاد عین همین وضع در کودکی خود می‌افتد و از آنجا می‌کوشد تا گذشته خود را بادآوری و بازسازی کند - م.

ترعن حال هم زمان حال نامعلوم ما را تعیین می کند و هم آینده مشکوک

سازد.^۱ مادون «مادلن» و بدون حلقه های دود پیپ هم اغلب به دنیای قبل از تداشیم، هر کس در گوشه ای که هست. در گفت و گو نیز هر کدام بر تیگری نوعی نظارت اعمال می کنیم: اما چون این برگشته های به عقب چنان به حال ادامه حیات ما مفید نیستند، از تکرار آن ها اجتناب می ورزیم. لکن در تنها بی، موضوع فرق می کند. هر چند سن من تازه از چهل گذشته است، از روز واقعه به بعد، مثل پیرمردها کم کم دچار بی خوابی شدم. ناچار شب ها به یادآوری می پردازم. این فعل «یادآوری» را بدون سقعل صریح به کار می برم، چون مفعول از امشب تا به شب دیگر تغییر می کند. برای توجیه این از خود رضایی، در نظر خودم به خود می گوییم که چون دنیای قبل جز در ذهن من وجود ندارد، اگر به فکر آن نیفتم، دیگر وجود خواهد داشت.

اندک وقتی است که تشخیص می دهیم دو نوع خاطره وجود دارد: خاطره تصادفی و خاطره عادی و بالاخره تفاوت بین این دو خاطره را فهمیده ام. خاطره عادی آن است که به من کمک می کند تا از هویت خود مطمئن شوم و در دنیای بعد که همه شاخص ها در آن از بین رفته اند، به این اطمینان، سیار تیاز خواهم داشت. کاری که من روی هم رفته در این شب های بی خوابی می کنم، در این بیان برهوت، در این ریگ های روان، در این گذشته که دو بیل گذشته است، این است که جا به جا فانوس نصب می کنم تا مطمئن شوم که راه گم نخواهم کرد. وقتی می گوییم «راه گم نکنم»، این منظور نیز در آن مستر است که «هویت خود را گم نکنم».

سال ۱۹۴۸ یکی از این مرزه هاست. من دوازده سال دارم و به این افتخار و حقنای پذیر نائل آدمه ام که در امتحان نهایی بخش، قبول شده و رتبه اول را احراز کرده ام. در آشپزخانه گرانژ فورت^۱ در پشت میز ناهار خوری، می کوشم به پدر و مادرم بقولانم که اراضی بایر ملک خود را آباد کنند، پیشنهادی که به ظاهر حاکی از عقل سلیم است. از چهل و پنج هکتار زمینی که داریم، مثل همه که در اینجا صاحب ملک اند، بیش از ده هکتار آن مرتع و زیر کشت

و کبریت می زند. من همان طور که مشغول است، نگاهش می کنم و از همان پکه های اولی که بوی آن در مشامم می پیچید، عموجان و دنیای گذشته در ذهنم زنده می شود، چنان که نفس در سینه می گیرد. اما به طوری که گفتم، مدت آن بسیار کوتاه بود.

و کولن مریض شد، یا به این علت که سم بدنش زیادی خارج شده بود یا توتوون خیلی کهنه بود.

به پروسست غبطه می خورم. او برای بازیافتن گذشته خود، بر زمینه محکمی تکیه می کرد: بر حالی مطمئن و آینده ای مسلم. اما برای ما، زمان گذشته دو بار گذشته است و عمر از دست رفته است، دو بار از دست داده است، چون با گذشت عمر، دنیایی را هم که عمر در آن می گذشت، از دست داده ایم. در میانه، شکستی افتاده و در پیشرفت قرون به جلو، وقفه ای روی داده است، چنان که دیگر نمی دانیم در کجای زمان هستیم و آیا باز آینده ای خواهد بود.

بدیهی است که می کوشیم تشویش خود را در لفافی از کلمات، از خود پنهان کنیم. برای بیان آن شکستگی از استعاره استفاده می کنیم. بداؤ از قول مسونیه^۲ که همیشه قدری قلدramآب است، آن روز را «روز بزرگ»^۳ نامیدیم، اما این تغییر، حالتی بیش از حد خشن و جنگی داشت. ناچار به خاطر دل لامنو^۴ و احتیاط روستاوی او، تعبیری مؤدبانه تر اختیار کرده ایم و آن «روز واقعه» است. آیا می توان خوابی ملایم تر از این دید؟

و باز با کلمات است که نظمی در این بلبلشو به وجود آورده ایم و حتی پیشرفت طولانی زمان را از نو برقرار ساخته ایم. بنابراین می گوییم: «قبل»، «روز واقعه»، «بعد». این هاست حقه های زبانی ما و این حقه ها به تناسب قدرت فریب کاری خود، احساس امنیتی به ما می بخشد، زیرا کلمه «بعد»

1. Mcyssonnier

۲. «روز بزرگ» یا «روز جزا» به طور مطلق کنایه از روزی است که در جنگ جهانی دوم، متفقین در سواحل فرانسه نیرو پیاده کردن و جبهه دوم را گشودند. در اینجا منظور نویسنده روزی است که به رغم خودش، در یکی از سال های ۱۹۸۰، جنگ اتمی در گرفته و دنیا کن فیکون شده است - م.

۳. La Menou. کولن، مسونیه و پسو از قهرمانان همین کتاباند که در صفحات بعد بیشتر با آنان آشنا خواهیم شد - م.